

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ За кордоном

Тел. "Свобода": ВЕрген 4-8897 — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016

THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

ЗМАГАННЯ ДО СКОРОЧЕННЯ ЧАСУ ПРАЦІ ЗА ТУ САМУ ПЛАТНЮ

Ст. Пол, 2 жовтня. — У передодні конвенції Американської Федерації Праці виконавча рада цієї організації оприлюднила думку, що прийшов час скоротити день і тиждень праці без скорочування платні, хіба, що можна досягнути одно й друге водночас. Це потрібне на те, щоб дати робітникам більше часу на відпочинок і збільшити кількість ставок праці для безробітних. Рішення виконавчої ради є вказівкою для юній, за що вони мають вести переговори при відновленні контрактів.

Теперішній загально прийнятий час праці є 44-годинний тиждень, складений з п'яти днів по вісім годин. Робітничі організації вже від довгого часу обговорювали скорочення тижня праці до 35 годин, складеного з п'яти днів по сім годин. Доручуючи восьмигодинний день, виконавча рада Американської Федерації Праці, складена з 15 осіб, стверджує, що при скороченні днів праці країна продукуватиме більше предметів і дістань кращу обслугу. Якщо нація хоче втримати стандарти продукції, треба дати робітникам більше часу до відпочинку — оце заключення виконавчої ради.

ДАЛЬШЕ ФЕДЕРАЛЬНЕ ПОСЕРЕДНИЦТВО В СТРАЙКАХ

Патерберг, 2 жовтня. — Головні урядові посередники провели вчора день на нарадах, щоб підкреслити наміри акції для можливого примирення обох сторін як у страйку вуглекопів, так і в страйку сталевих робітників. Не зважаючи на добрі наміри, вони холодно оцінюють настрої робітників і підприємців і знають, що довести до згоди не буде легкою справою.

У вугільній промисловості слідна зміна в тому напрямку, що шахтарі твердого вугілля і шахтарі м'якого вугілля на захід ріки Міссісіпі вертаються до праці, піднявши шахти далі обняти страйком. Наразі це 380.000 майнерів страйкує далі. Страйк у сталевій промисловості швидко розмащується надобре, коли президент Труман заявив, що більше не буде вмишуватися до страйку. Оба страйки мають рішальний вплив на висхід продукції в тій самій ділянці, бо без вугілля не можна продукувати сталі й заліза.

НЕПОРОЗУМІННЯ МІЖ ГЕНЕРАЛАМИ В КРАСВІЙ ГВАРДІ

Вашингтон. — Сварня між начальними генералами в Красвій Гвардії дійшла до такого напруження, що ген. Джорджа Дж. Фінча, начальника повітряного відділу цієї служби, усунуто з його становища, одначе негайно після того секретар оборони Луїс Джансон назначив його наново на його пост. Сварня не вдалося втримати в тайні тому, що новинку про неї подав щоденник Вашингтон Пост. Команда армії потвердила існування самої сварні й усунення генерала зі становища, коли він самий не хотів уступити.

ЗНАЙШЛИ ЛЕДОВІ ХРОБАКИ

Нью Йорк. — Експедиція, яка щойно повернулася зі студій льодяків на Алясці, привезла несподівані докази, що справді існують "ледові хробаки", про які вже від довгого часу були вісті. Експедицію переробив Арктичний Інститут Північної Америки. Його директором є Волтер А. Вуд.

ТОРГОВЕЛЬНА ПАЛАТА ПІДТРИМУЄ ЧЕТВЕРТУ ТОЧКУ

Вашингтон, 2 жовтня. — Торговельна Палата Злучених Держав зголосила свою підтримку для Четвертої Точки промови през. Трумана в справі допомоги для відсталих країн, одначе виявила погляд, що така підтримка повинна йти поміркованою. Коли розвиток чужинних країн при допомозі Злучених Держав піде ступнево, тоді не буде підозріння, на чому б Стейти мали якісь "батьківські" або імперіалістичні цілі.

Сенатські провідники заповідають, що сенат одобрить план президента дати федеральну гарантію для приватних інвестицій в закордонних країнах. У цій справі сенат має на меті розвинути програму, складену з вісім точок. Головною точкою буде підшукання приватних фондів.

АМЕРИКА ПЕРЕДУМАЄ ЗМІНУ ПОЛІТИКИ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ

Вашингтон. — Зогляду на зміни в відносинах в Китаю, а головню під впливом признання китайської комуністичної республіки Совєтами, уряд Злучених Держав приспінить оприлюднення нової політики супроти Далекого Сходу. Уже кілька тижнів працює при департаменті стеїту спеціальна комісія над цією справою, одначе треба ще кілька днів для остаточного сформування політики. Признання комуністичної республіки Москвою ставить у разі потребу засування американського наставлення в тій околиці світу. Головою комісії є загальний амбасадор д-р Філіп Джесоп. Після виніснення студій секретаар д-р Ачесон передасть президенту Труманові провідні ідеї, які послужать адміністрації при оприлюдненні практичної політики.

КАНАДСЬКА КОСМОПОЛІТИЧНА ШКОЛА ОБИМАЄ ШЕ "ГАЛІШЕНІВ"

Венкувер, у Бритиш Колумбії, в Канаді. — Місто Страткона у цій провінції Канади стало осередком найбільше космополітичної школи на захід Канади. У цій місцевості поселилося коло 30 національностей, між якими перед ведуть англійці, американці, французи, голландці, німці, українці, а далі йдуть поляки, норвежці, шведи, фініляндці, москвини, ірменни, італійці, еспанці, китайці, чехи, "галішени", болгары, португальці, нігри, греки й інші. У школі в Стратконі розвинено ідею "Канада Передусім" так, що як спадати дитину, хто вона є, вона відповідає, "Я канадський". З тих причин шкільна влада не втримує вже рекордів, які вказували б, якого походження бувають шкільні діти.

ПОЛЯКИ СТЕЖИЛИ ЗА АМЕРИКАНСЬКИМ КОНГРЕСМЕНОМ

Прага, 3 жовтня. — До столиці Чехословаччини приїхала з Польщі група американських конгресменів, що відбувають свою поїздку по Європі. Вони заявили про "холодне прийняття" польським комуністичним урядом, а один конгресмен, Вейн І. Гейс з Огайо, твердить, що під час його побуту у Варшаві за ним постійно стежили.

СОВЕТИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ НІМЕЦЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

Москва, 3 жовтня. — Совєтський уряд передав вчора дипломатичним представникам Злучених Держав, Вел. Британії й Франції офіційну ноту, протестуючи проти створення західно-німецької федеративної республіки. В ноті стверджується, мовляв створення німецької республіки є порушенням Потсдамського договору та останніх постанов Раді закордонних міністрів під час їх конференції в Парижі в червні цього року. Совєтський уряд формально обвинувачує західних союзників, що вони використали німецькі "реакційні кола" для накиннення німецькому народові своєї волі. Місцева радіосильня, передаючи текст дипломатичних нот в додатку заявляє, що Західну Німеччину перемінено в "маріонеткову державу, в послухний інструмент західних окупаційних властей для виконання їх агресивних планів в Європі".

ІНАВГУРАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ В АМЕРИЦІ

ВЕЛИКИЙ УСПІХ "БАТУРИНА" В ПОСТАНОВЦІ БЛАВАЦЬКОГО У ФІЛАДЕЛФІ

Новостворений Український Театр у Філадельфії, під проводом відомого артиста, режисера і театрального організатора Володимира Блавацького, відіграв в п'ятницю, дня 30-го вересня в Тавні Гол у Філадельфії з великим успіхом приготуване на підставі трилогії Богдана Лепкого історичне видовище "Батурин". Це був інавгураційний виступ цього нового театального ансамблю, що дозволяє на найкращі сподівання під цим оглядом на майбутнє. Около тисяча глядачів, що у великій частині заповнили Тавні Гол, з одушевленим привітанням цей виступ. В подинокних ролях виступали: Володимир Блавацький, М. Пінот-Рудакевич, Оксана Рудакевич, Евдокія Дичківна, Богдан Паздрій, Анатоль Радванський, Володимир Шашаровський, Д. Дяків, Дмитро Гончар, В. Мельник, Т. Рудакевич, М. Солтис, Лисавета Шашаровська та інші. Знамениту музичну ілюстрацію до вистави творили оркестра та хор "Боян" під проводом проф. Ярослава Барнича. Складні сценічні декорації приготував мистець Петро Андрусів, даючи цим великий вклад в загальний успіх імпрези.

Вистава "Батурин" відкрила без сумніву нову сторінку в історії українського театру, довгачаючи його від аматорства на високий рівень професіоналізму. В таких випадках глядачам може більше або менше подобатися сама п'єса, але вони мусять одушевлитися мистецькою грою артистів, що потрапляють на сцені створити ілюзію дійсності та в прекрасній мистецькій формі передати і підкреслити її вартості, що роблять людину кращою, кориснішою, вистава "Батурин" у Філадельфії, в постановці Блавацького та з участю таких артистів, як він сам, як Богдан Паздрій, М. П. Рудакевич, Дичківна, Шашаровський і Шашаровська, Гончар та інші, заповідають найкращі можливості для дальшого розвитку Українського Театру в Америці а тим самим і для розвитку цілого нашого культурного і громадського життя. Все це тільки підтверджувало слова одного з артистів: "нема такої домовини, в якій можна б Україну похоронити; вона завжди ще кращою, воскресне".

ЯРОСЛАВ ГЛАДКИЙ В АМЕРИЦІ

Минулої суботи приїхав кораблем "Дженерал Гайнцелман" до Бостону відомий організатор, ідеолог та провідник української пластової молоді, Ярослав Гладкий. Він зупинився в Джерсі Сіті в свого стрія Степана Гладкого, довголітнього співробітника в "Свободі". Ярослав Гладкий має найкращі надії щодо можливостей дальшої організації та виконання української молоді в Америці.

Минулої суботи приїхав кораблем "Дженерал Гайнцелман" до Бостону відомий організатор, ідеолог та провідник української пластової молоді, Ярослав Гладкий. Він зупинився в Джерсі Сіті в свого стрія Степана Гладкого, довголітнього співробітника в "Свободі". Ярослав Гладкий має найкращі надії щодо можливостей дальшої організації та виконання української молоді в Америці.

СОВЕТИ ВИЗНАЛИ КОМУНІСТИЧНИЙ УРЯД КИТАЮ

ЗІРВАНО ДИПЛОМАТИЧНІ СТОСУНКИ З КИТАЙСЬКИМ НАЦІОНАЛЬНИМ УРЯДОМ

Москва 3 жовтня. — Совєтський Союз визнав вчора офіційно комуністичний уряд Китаю. Ноту в цій справі передав совєтський заступник міністра закордонних справ, А. Громико, китайському міністрові закордонних справ, В ноті рівночасно стверджується про зірвання будь-яких стосунків з китайським національним урядом в Кантоні. Дипломатичний представник цього уряду в Москві був покликаний в тій справі до совєтського міністерства закордонних справ. Він заявив, що повідомлення він передав до Кантону і тепер очікує дальших інструкцій Черговим кроком в цій справі буде виміна дипломатичних представників між Москвою і китайськими комуністами. Сподіються, що за прикладом Москви підуть тепер совєтські сателіти та що тоді Совєтський Союз домогатиметься визнання китайського комуністичного режиму теж Об'єднаними Націями. Совєтська преса широко розписується про цей крок світського уряду, заявляючи, що комуністичний уряд тепер є єдиним репрезентом китайського народу.

Визнання Совєтами китайського комуністичного уряду не було несподіванкою в міжнародних дипломатичних колах, бо таку можливість вже передбачувало раніше, тим більше, що Совєтський Союз вже свого часу робив заходи, щоби в Об'єднаних Націях був китайський комуністичний "спостерігач". Офіційне совєтське визнання китайського комуністичного режиму було попереджене китайським зажаданням до Об'єднаних Націй про совєтське порушення чартеру та загрозу для миру на Далекому Сході, поставлене кілька днів тому на порядку нарад Генеральної Асамблеї. Ці факти заповідають нові совєтсько-західні суперечності в Об'єднаних Націях.

ЗАПОВІДАЮТЬ НОВІ СУПЕРЕЧНОСТІ В О.Н. В СПРАВІ КИТАЮ

Лейк Сокекс, Н. Й., 3 жовтня. — Визнання Совєтами китайського комуністичного уряду не було несподіванкою в міжнародних дипломатичних колах, бо таку можливість вже передбачувало раніше, тим більше, що Совєтський Союз вже свого часу робив заходи, щоби в Об'єднаних Націях був китайський комуністичний "спостерігач". Офіційне совєтське визнання китайського комуністичного режиму було попереджене китайським зажаданням до Об'єднаних Націй про совєтське порушення чартеру та загрозу для миру на Далекому Сході, поставлене кілька днів тому на порядку нарад Генеральної Асамблеї. Ці факти заповідають нові совєтсько-західні суперечності в Об'єднаних Націях.

ОФІЦІАЛЬНЕ ВСТАНОВЛЕННЯ КОМУНІСТИЧНОГО РЕЖИМУ В КИТАЮ

Шанхай, 3 жовтня. — Минулої суботи в захопленому комуністами Китаю офіційно проголошено комуністичну владу, т. зв. центральний народний уряд Китаю, проголосуючи рівночасно країну "народною республікою". Новостворений комуністичний уряд відразу звернувся до подинокних країн, пропонуючи їм нав'язання нормальних дипломатичних стосунків. Інформація в цій справі передана існуючим дипломатичним місіям в Китаю і якщо таких не було на захопленій комуністами території, то їх вислано до держав, що протягом минулого місяця тільки через Берлін переїхали 32 потяги совєтських військ в напрямку до кордонів з Югославією. Потяги мали разом 1.200 вагонів і їхали з Польщі. В самій Німеччині Совєти продовжують набирати та висилати на кордоні Югославії теж німців.

ДАЛІ ПІД КОНЦЕНТРАЦІЮ СОВЄТСЬКИХ ВІЙСЬК НА БОРДОНАХ ЮГОСЛАВІЇ

Берлін, 3 жовтня. — Контрольована західними союзниками місцева німецька преса повідомляє з поінформованих джерел, що протягом минулого місяця тільки через Берлін переїхало 32 потяги совєтських військ в напрямку до кордонів з Югославією. Потяги мали разом 1.200 вагонів і їхали з Польщі. В самій Німеччині Совєти продовжують набирати та висилати на кордоні Югославії теж німців.

СОВЄТСЬКІ САТЕЛІТИ ЗРІВНЯЮТЬ СВОЇ ДОГОВОРИ З ЮГОСЛАВІЄЮ

Београд, 3 жовтня. — Ідучи за прикладом Совєтського Союзу, що минулого четверга виповів свій договір приляни в взаємній допомозі з Югославією, таке саме рішення в п'ятницю і суботу внесли теж совєтські сателіти: Польща, Румунія і Болгарія. Мадярска зробила це вже раніше, а Чехословаччина мала б теж піти їхнім слідом в найближчих днях. У відповідь на це югославський уряд в окремій ноті стверджує, що цим совєтський уряд тільки потверджує свої ворожні наміри відносно Югославії. Югославський представник в Об'єднаних Націях заявив, що Совєти намагаються в той спосіб шантажувати югославський нарід та вдержувати в світі постійну загрозу нової війни для своїх імперіалістичних цілей.

ПІДГОТОВА ДО ВИБОРІВ В АНГЛІЇ

Лондон, 3 жовтня. — Урядова лейбористська опозиційна консервативна партія вже почали інтензивну кампанію в підготовці до нових виборів в Англії, які нормальню мали б відбутися в половині наступного року, але які могли б бути приспінені з огляду на загальне положення, зокрема у зв'язку з фінансовим положенням в країні. Представники обох партій відбувають вже передвиборчі зібрання, але лейбористські міністри дбайливо вистерігаються навіть найменших нападів щодо можливої дати виборів.

НАРАДИ В СПРАВІ ОБОРОНИ СКАНДИНАВІЇ

Лондон, 3 жовтня. — В цьому тижні мають відбутися у Вашингтоні наради міністрів оборони країн Атлантичного пaktu, а безпосередню після того тут відбудуться ще окремі наради представників Британії, Норвегії і Данії в справі оборони Скандинавії, від якої у великій мірі залежить теж оборона Англії. Наради не матимуть офіційного характеру та будуть головню інформативні.

ІТАЛІЯ ДОМАГАЄСЯ САМОСТІЙНОСТІ ДЛЯ КОЛОНІЇ

Лейк Сокекс, 3 жовтня. — Італійський міністер закордонних справ, граф Карло Сфорца, закликав Генеральну Асамблею Об'єднаних Націй призначити негайно незалежність бувших Італійських колоній в Африці: Лівії і Еритреї, і передатипід тимчасову Італійську адміністрацію Сомалі. Совєти зі свого боку домагаються, щоби всі чужинні війська були відіслані з тих колоній протягом найближчих трьох місяців.

ФРАНЦІЯ МАЄ НОВІ ФІНАНСОВІ ПРОПОЗИЦІЇ

Париж, 3 жовтня. — В останньому часі французький уряд перебирає ініціативу та розгортає широку акцію в справі фінансової стабілізації в країнах плану Маршала. В найближчому часі на цю тему мала б відбутися за ініціативою Франції окрема фінансова конференція.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На шість місяців	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Державі та в Зарубіжжю:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На шість місяців	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Число в понеділок (англійською мовою):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На шість місяців	\$1.50	Six months	\$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА" P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СТРАЙК НЕ В ПОРУ

Масмо до діла за страйком у сталевій промисловості, який може спричинити катастрофічні наслідки, якщо потрапить до рук. Один з визначних економістів заявив у Нью Йорк Тайме день перед його вибухом, що коли б він дійсно вибух, то це було б „трагі-комедією“.

Як припиняє рух промисловість, що виплачує річно робітникам платні на суму двох біліонів доларів, то вже сама та платня заважує на господарчі країни. Важке й те, що якраз тоді, коли промисловий індекс зачав виявляти оживлення і щораз більше зменшування безробітних, а тут новий удар. Такий страйк, як у сталевій промисловості може відбитися навіть трагічно на цілій оборонній акції країни і на рятунковій акції, зв'язаній з Північно Атлантичним Пактом. Маючи отсі речі на увазі, не диво, коли деякі з економістів виглядають „комічними“ як аргументи представників Юнайтед Стейт Стіл Корпорейшен, так і юні Юнайтед Стілворкерс.

Зударилися тут дві великі сили, що повинні були обов'язково знайти розв'язку і виявити, що американський капітал і праця вміють розв'язувати такі проблеми по американськи, власним розумом і по своїй волі, йдучи на обопільні уступки. Не помогла навіть інтервенція президента. Що більше, вона навіть пошкодила, бо показується, що було б такі краще, коли б представники сталеві промисловості були заставлені відразу говорити з представниками юні сталевих робітників, бо тоді були б скорше зговорилися. Пропозиції президентської комісії в цій справі, як тепер виявляється, не помогли розв'язати сам спір. Робітнича сторона їх прийняла, але друга сторона назвала „диктаторським“. Гірше не могло статися.

Юні сталевих робітників виходять за зарплати, що коли вона має зрестися домагання збільшення зарплати робітників, то повинна вибороти для робітників хоч пенсію на старість. До того сталеві промисловості вказує сьогодні такі великі зиски, що може скласти оплати на робітничий пенсійний фонд не домагаючись ніяких доплат з боку робітників. Домагання це не нове. Воно прийняте вже в вугільній промисловості, а останніми днями теж і в автомобільній. Представники сталеві промисловості не є в засаді проти робітничих пенсій, а тільки проти цього, щоб робітники були цілковито звільнені від усіх доплат до свого пенсійного фонду. Вони вказують на кризу з пенсійним майнерським фондом і заповідають, що таке буде з кожним робітничим пенсійним фондом, коли він буде спиратися тільки на оплати з боку промисловості.

Об'єктивно беручи с багато складного в цілій цій проблемі хочби тому, що тут входить у рахунок теж і ціла система суспільної безпеки, частина якої є вже в державних руках. Саме тепер важиться в конгресі доля поширення і поліпшення цієї державної безпеки, себто пенсій на старість. Публічна опінія в спорі між сталеві промисловістю і юнією перехрещується на сторону юні, але визнає, що тут мається до діла з широкою і загальною проблемою. Адже на пенсії ждуть теж й інші працюючі, а не тільки робітники, що працюють у великій промисловості й мають сильні юні та змогу добиватися для себе щораз кращої безпеки на старість і в часі хвороби.

За страйком у сталевій промисловості таки можна було ще пождати. Та коли він вибух, треба вірити, що він не розгорнеться на цілу країну в такій силі, щоб спаралізувати цілу господарку країни і таки скоро закінчиться.

КАМПАНІЯ „СВОБОДИ“

Як в попередніх трьох роках так і в цьому році Редакція і Адміністрація „Свободи“ ведуть протягом одного місяця жовтня свою кампанію за добровільною доплатою до переплати та на пресовий фонд „Свободи“, виконуючи таку постанову двадцятпершої конвенції Українського Народного Союзу. Кампанія ведеться під гаслом: „Допоможіть Свободі допомогти Вам!“.

В цьому як криється ціла суть цієї кампанії. Це вже для кожного так є, що далеко приємніше допомагати, ніж допомогти просити. Допомогаючи, кожний має це благородне почуття з виконання доброго діла, тоді як приймаючи допомогу в кожному зроджується думка, що наскільки краще було б, якби він тої допомоги не потребував.

Як мається справа за „Свободою“? Перегляньте її числа з одного року й неодмінно прийдете до переконання, що „Свобода“ має б тільки на те й існувала, щоб допомогати. Всього божий рік навряд чи подиблетесь яке число „Свободи“, щоб там не було вже не формального заклику то бодай згадки про потребу допомоги від України починаючи а на поодиноких особах кінчаючи. Бо весь наш нарід, всі наші інституції та величезна кількість поодиноких осіб вже є в такому положенні, що цієї допомоги потребують. Максимальної допомоги потребує визвольна акція українського народу, допомоги потребують скитальці, цієї допомоги потребує справді чи не кожна млітина нашого громадянського життя. Як жеж інше можна цю допомогу організувати, як не при допомозі та не за посередництва преси?

Весь божий рік всі разом і кожний окрема має до газети якась побажання в допомогі в справі. Хто побув би тільки один тиждень в Редакції, той прийшов би до переконання, що це властиво якась одна велика допомогова інституція з необмеженими можливостями допомоги. І „Свобода“ цю багатобачну і різноманітну допомогу дає наскільки їй тільки вистаєє сил.

А один місяць в році доводиться самій „Свободі“ пригадати нашому загалові, що й вона цієї допомоги потребує, потребує може більше ніж будь-яка інша справа, бо вона потребує цієї допомоги насамперед на те, щоб могла допомагати іншим, щоб допомагати всім, щоб допомогти Вам.

Непоінформований та не по-знайомлений з положенням читач міг би запитати: навіщо ж „Свободі“ допомогти? Воно ж є органом інституції, що розпоряджає мільйонами

доларів, чому ж УНСОЮ не внаслідкує кількадесять тисяч доларів та не забезпечить „Свободі“ існування і відповідний розвиток? Відповідь дуже проста: бо не може, Союз не сміє того зробити. Всі його фонди, всі ці його мільйони мають своє законне призначення і їх в жадному разі не можна порушити. Союз миб „Свободі“ дати гроші тільки тоді, якщо Ви ці гроші окремю на ту ціль зложите б. А Ви їх не складаєте. Тридцять центів, що їх платить кожний член Союзу на фонд „Свободи“, одержуючи за це щоденну газету, не вистачить навіть на покриття коштів самої висилки газети. А перед нами величезне завдання, щоб цю газету не тільки вдержати, але й максимально поліпшити і розбудувати, бо цього вимагає від нас теперішня велика пора, тог вимагає від нас сучасне положення нашого українського народу, що в цілій своїй масі опинився в страшний большевицькій тюрмі; цього вимагає від нас сучасне і майбутнє нашої американсько-української громади, що з поступовим приходом до голосу вже другої і третьої генерації на цій землі та з приїздом більшої кількості нових імігрантів переживає свій переломовий час; того вимагає від нас свідомість наших завдань і наша честь.

В листах і в розмовах часто висловлюється про неможливість і потреби в редагуванні „Свободи“. Як вже хто ці не-домагання і потреби знає, то це насамперед сама Редакція „Свободи“. Цих потреб справді — як кажуть — тисячі і одна. Треба поліпшити форму і зміст. Треба збільшити газету, бо сьогодні на чотирьох сторінках навіть щоденної газети вже далеко не можна охопити цілоти проблем для яких газета існує. Редакція і Адміністрація „Свободи“ мають під цим оглядом великі і сміливі злітня. Але передумовою їх здійснення є три найголовніші справи, а саме: гроші, гроші і гроші.

Наша громада збагатилася вже чимало кількістю високо кваліфікованих спеціалістів в багатьох ділянках. Маємо фахових редакторів, письменників, мистців, вчених, всі вони могли б дати свій великий вклад в розвиток нашої мислі, в розбудову нашої культури, в скріплення наших змагань. Ми маємо тут вже сили, що якби їх зібрати у фокусі щоденної газети та видавництва взагалі, ми могли б створити небувалу досі і найкращу презентацію української творчості. Ми повинні це зробити і ми зробили б, але на це потрібно фондів, потрібно жертвенної допомоги нашого загальної.

Почекай мене надворі, до нього. Жінка підійшла до великих залізних дверей і зупинилася. „Слідчий“ — причитала вона. Затамувала подих, постукала. „Можна“ — пробіло через двері. Ввійшла і стала на порозі. Мала кімната. Вікно в ґратах. В кутку — стіл. За ним сидить чоловік з ципиною борідкою. Він процідив кризу зуби: „Сідайте“. Сіла. Втрупивши очі в папери, слідчий запитав:

— Так ви запевнюєте, що Оля Любимова є ваша дочка. — Так. — Ваше прізвище? — про-пишала ципина борідка. — Марія Коваль. — А дочка — Оля Любимова. Жадної подібності. — Послухайте, я вам все розкажу, — вирвалося у жінки з грудей. — З приємністю послушаю. — Чоловік нахально розвалявся на кріслі. „Я мала трьох дітей. Найменша з них — Оля. Як ка-

лу. Цей допомоги потрібно, щоб покрити вже існуючий дефіцит та щоб дальше розбудувати газету.

Вірно, що наш загаль розуміє що конечність та широко відгукнується на заклики „Свободи“. Цьогорічна кампанія та її вислід буде рішальна для дальшої долі цього єдиного сьогордні в світі вільного і справді демократичного українського щоденника. Інвестиції цих 10 чи 20 доларів, що її зробите Ви, складаючи свою доплату до передплати і жертву на пресовий фонд „Свободи“, повертається Вам з величезними відсотками допомоги українській справі та розбудові і дальшого прогресу нашої громади. Один раз в році Вам доводиться допомогти „Свободі“, щоб весь божий рік вона могла допомагати Вам. Кампанія на допомогу „Свободі“ є тим самим кампанією на допомогу Вам. Допомогаючи „Свободі“, допомагаєте самі собі.

Словацька авантюра

В ПЯТИЛІТТЯ „РЕВОЛЮЦІЇ“

Кільком тисячам українців, які в 1944 р. уступали під напором большевиків на захід, Словачина данас добре в знаки. Коли кінець війни і програма Німеччини були вже недалекі, перед тисячами українців, які перебували на теренах ще не зайнятих большевиками Галичини, повстала проблема як і куди податися в ті критичні моменти. Ніхто не мав найменшої охоти їхати до Німеччини під дощ американських та англійських бомб ані не хотів працювати у німецькому воєнному промислі, куди тягнули всі можливі робітні сили. Тому, коли словацький уряд заявив, що прийме деяку кількість утікачів (приблизно до 30 тисяч), українці прийняли це як братній жест від малого словацького народу. Проте, події покотилися приспіненим темпом і закінчилися трагедією не тільки для українців, а й для самих словаків.

З погляду правного політичного розуміння, Словачина була сателітом Німеччини. Вона легко могла бути „зйджена“ Гітлером, так як Чехія, проте він цього з політичного вираховування чи якоїсь іншої причини не зробив і лишив малий двоімільйонний словацький нарід жити власним життям. Підчас розгону Польщі у вересні 1939 р. вправді переїхала через неї одна німецька дивізія, але від того часу ніякої німецької армії в Словачині ніхто не бачив. Мала держава жила своїм власним, окремим життям в незвичайному на ті часи в Європі добробуті, імовірно, навіть на вищій стандарті ніж Швайцарія. Як рільничо-пастирська країна Сло-

Майбутність земельного господарства

Думка створення світової організації для збереження надлишки земледодів під опікою Об'єднаних Держав є наче доповненням до Четвертої Точки інавгураційної промови президента Трумана. Ця точка це проект розвитку природних багатств відсталіх країн. Знов Агенція Рільничого Принорвлення (Аґріколтурал Адджастмент Ейдженсі) має на цілі зберігати надлишки земледодів. Оба проекти це задуми для забезпечення населення цілого світу перед голодом. Встановлення Агенції Рільничого Принорвлення це теж запевнення земельного господаря, що його праця не змарнується, як це не раз досі бувало, і що плоди з одного літа можуть стати йому в пригоді на наступний рік. Ціла та

програма переміняє теж фармера — безогляду на країну, в якій він працює, з людиною, тісно злученою з природою і оточенням своєї місцевості чи країни, в світовому громадянстві.

Часто говориться, що земельне господарство знаходиться ще й тепер в стані вітрильного корабля у відношенні до поступу в інших ділянках краєвого господарства. В промислі й транспорті, наприклад, переведено останніми десятиками років справжню революцію, а поступ у методах праці в сільському господарстві є все ще мінімальний. Правда придумано різні рільничі машини, однак їх доцільність ставлять не раз під знаком питання. А коли йдеться про методи постачання й перевозу земельних продуктів з одної околиці в другу, то можна сказати, що тут панують ще примітивні відносини. Оце й причина, чому в часи великої нестачі харчів в війноно знищених країнах так багато харчових продуктів в інших частинах світу безповоротно марнується. Навмисне нищення земледодів належить в Америці до звичайних проявів. Але вже є позначки поліпшення, а до них належать хочби ці проекти, про які заговорив президент.

Коли йдеться про американські відносини й надії американського фармера на кращу долю, то практично кількох останніх років з федеральною допомогою для втримання земельних продуктів на належній висоті показалася доцільною і тепер ідеться тільки про видосконалення цієї засади.

Від таких світових і краєвих справ перейдемо до добробуту поодиноких фермерів і до вигляду на фермерське зайняття для людей, які не почувалися у своїм житті серед міського гамору. Це в першу чергу відноситься до нових американців, які приїхали на землю Вашингтона з рільничих країн Східної Європи і тут задумують зложити родинне гніздо та відповідне середовище.

Останніми роками можна було завважити, як щезали один за одним і наші громадяни з великих міст. Щодо по якійсь часі можна було, почути, що той чи другий пішов на фарму. Хоч вони провели частину свого життя в місті, проте не було їм важко принорвитися до фермерських відносин, бо мало було прикладів, щоб такий „свіжий“ фермер вертався назад до міста. Це знак, що людина полюбила фермерське життя. Та є ще й інші причини. Хочби дохід з земельного господарки був невеликий, власник фарми почувався безпечним перед, поневіркою на старі літа. Це мабуть головний мотив переселення з міста на село. Крім того важне теж питання здоров'я: чисте повітря, сонце, свіжі й здорові харчі й т. п.

(Докінчення на стор. 3-тій)

Микола Понеділок.

БУРЖУЙКА

Жінка стояла біля брами — худу, згорблена, з чорним клунком за спиною. Боса, в старій свиті, дбайливо зала-таній, білий полотняний спід-ниці. Зітхнула тяжко. Глянула навкруги. Нікого. Перехрестилась. Підняла голову і, зіп-люючи літери, прочитала на брамі: „Уманський дитячий притулок“. Піднесла сухий ку-лак, витерла очі. Ступила на подвір'я. Посеред двору — велика купа піску. Біля нього бавилися діти... Серце матері забилось сильніше, погляд впав на дітей. Різно скинула клунок, підбігла і заглядала в дитячі обличчя. Кров стукала в скронях. Біль роздрав сер-

це. Враз чоловік з пошипаним вусом вирів біля неї. — Що ви тут шукаєте? — Свою дитину, добрий чоловіче. Ви звідси? Чоловік кивнув головою. — Голубчику! Не знаєте ви Олі? Чорноока, з родинкою на шії. Пригадайте гарненько? — Іх тут багато, неприєм-тиш, — чуваючись за вухом, промовив він. „А тут нема її?“ — він показав рукою на пісок. — Моя Оля більша. Вось-мий рік пішов. — Чоловік по-звів очима навкруги, і ніби про-себе: — Бідні жінки! Скільки вас було тут. — Потім подумав хвилину і промовив:

— Старші пішли на прогу-лянку. — Він подивився на браму.

— Он вони вже вертаються. Глянула, зірвалася з місця і вибігла на вулицю. Хустка збилася на чоло і перешко-джала дивитись. Поправила рукою волосся і застигла. Вся погляд. В її погляді виднілися всі страждання і муки мате-ринського серця. По дорозі, парами взявшись за руки, й-шли діти. Жінка не ворухну-лась. Здавалось вона лядна кинути на дітей, взяти їх в свої обійми і пригорнути до серця. Діти наближались до брами. Жінка, з широко роз-критими очима, пішла повіль-но на зустріч. В її очах мерех-тіли голівки. Вмить погляд зустрівся з чорними як вугі-ля очима. Збійнуло від болю серце. Стогін вирвався з гру-дей. Прожогом кинулася і цуп-ко обняла дівчинку: „Дитино моя рідна! Олю рідненька! Ди-вися на мене, голубочко!“ Дити-на крикнула зі страху. „Не-

бійся мене. Я ж твоя мама... Рибко моя нещасна... Невпі-знаєш мене...“ Жінка сдіяла на колінах і, обнявши голівку дівчини, цілувала її в коси. Ді-ти збилися колом і дивилися повними від сліз очима на жінку. Оля обвила руками рукою волосся і застигла. Вся погляд. В її погляді виднілися всі страждання і муки мате-ринського серця. По дорозі, парами взявшись за руки, й-шли діти. Жінка не ворухну-лась. Здавалось вона лядна кинути на дітей, взяти їх в свої обійми і пригорнути до серця. Діти наближались до брами. Жінка, з широко роз-критими очима, пішла повіль-но на зустріч. В її очах мерех-тіли голівки. Вмить погляд зустрівся з чорними як вугі-ля очима. Збійнуло від болю серце. Стогін вирвався з гру-дей. Прожогом кинулася і цуп-ко обняла дівчинку: „Дитино моя рідна! Олю рідненька! Ди-вися на мене, голубочко!“ Дити-на крикнула зі страху. „Не-

бійся мене. Я ж твоя мама... Рибко моя нещасна... Невпі-знаєш мене...“ Жінка сдіяла на колінах і, обнявши голівку дівчини, цілувала її в коси. Ді-ти збилися колом і дивилися повними від сліз очима на жінку. Оля обвила руками рукою волосся і застигла. Вся погляд. В її погляді виднілися всі страждання і муки мате-ринського серця. По дорозі, парами взявшись за руки, й-шли діти. Жінка не ворухну-лась. Здавалось вона лядна кинути на дітей, взяти їх в свої обійми і пригорнути до серця. Діти наближались до брами. Жінка, з широко роз-критими очима, пішла повіль-но на зустріч. В її очах мерех-тіли голівки. Вмить погляд зустрівся з чорними як вугі-ля очима. Збійнуло від болю серце. Стогін вирвався з гру-дей. Прожогом кинулася і цуп-ко обняла дівчинку: „Дитино моя рідна! Олю рідненька! Ди-вися на мене, голубочко!“ Дити-на крикнула зі страху. „Не-

бійся мене. Я ж твоя мама... Рибко моя нещасна... Невпі-знаєш мене...“ Жінка сдіяла на колінах і, обнявши голівку дівчини, цілувала її в коси. Ді-ти збилися колом і дивилися повними від сліз очима на жінку. Оля обвила руками рукою волосся і застигла. Вся погляд. В її погляді виднілися всі страждання і муки мате-ринського серця. По дорозі, парами взявшись за руки, й-шли діти. Жінка не ворухну-лась. Здавалось вона лядна кинути на дітей, взяти їх в свої обійми і пригорнути до серця. Діти наближались до брами. Жінка, з широко роз-критими очима, пішла повіль-но на зустріч. В її очах мерех-тіли голівки. Вмить погляд зустрівся з чорними як вугі-ля очима. Збійнуло від болю серце. Стогін вирвався з гру-дей. Прожогом кинулася і цуп-ко обняла дівчинку: „Дитино моя рідна! Олю рідненька! Ди-вися на мене, голубочко!“ Дити-на крикнула зі страху. „Не-

бійся мене. Я ж твоя мама... Рибко моя нещасна... Невпі-знаєш мене...“ Жінка сдіяла на колінах і, обнявши голівку дівчини, цілувала її в коси. Ді-ти збилися колом і дивилися повними від сліз очима на жінку. Оля обвила руками рукою волосся і застигла. Вся погляд. В її погляді виднілися всі страждання і муки мате-ринського серця. По дорозі, парами взявшись за руки, й-шли діти. Жінка не ворухну-лась. Здавалось вона лядна кинути на дітей, взяти їх в свої обійми і пригорнути до серця. Діти наближались до брами. Жінка, з широко роз-критими очима, пішла повіль-но на зустріч. В її очах мерех-тіли голівки. Вмить погляд зустрівся з чорними як вугі-ля очима. Збійнуло від болю серце. Стогін вирвався з гру-дей. Прожогом кинулася і цуп-ко обняла дівчинку: „Дитино моя рідна! Олю рідненька! Ди-вися на мене, голубочко!“ Дити-на крикнула зі страху. „Не-

бійся мене. Я ж твоя мама... Рибко моя нещасна... Невпі-знаєш мене...“ Жінка сдіяла на колінах і, обнявши голівку дівчини, цілувала її в коси. Ді-ти збилися колом і дивилися повними від сліз очима на жінку. Оля обвила руками рукою волосся і застигла. Вся погляд. В її погляді виднілися всі страждання і муки мате-ринського серця. По дорозі, парами взявшись за руки, й-шли діти. Жінка не ворухну-лась. Здавалось вона лядна кинути на дітей, взяти їх в свої обійми і пригорнути до серця. Діти наближались до брами. Жінка, з широко роз-критими очима, пішла повіль-но на зустріч. В її очах мерех-тіли голівки. Вмить погляд зустрівся з чорними як вугі-ля очима. Збійнуло від болю серце. Стогін вирвався з гру-дей. Прожогом кинулася і цуп-ко обняла дівчинку: „Дитино моя рідна! Олю рідненька! Ди-вися на мене, голубочко!“ Дити-на крикнула зі страху. „Не-

торжна, працювала я від раня до пізньої ночі, заробляючи кусок черствого хліба для них. Недоїдала сама, а діставала і приносила все дітям. Серце криво обливалося, коли я бачила їх голодними. Наближа-лась зима. В хаті ні кришки хлі-ба. Всі були босі, голі, голод-ні. В селі починався голод. Я заслабла, ледве ходила... Про-працю не було вже мови. Мої діти блукали по хатах і жебра-кували. В селі пухли і вмирали з голоду. Старший син, Петя, на моїх очах валився з ніг. Уста спалені, сіре обличчя і пухлі, як колоди ноги — він майже не-підводився з печі. Скоро Петя помер. Не було в мене сили нести його на кладовище. По-ховала біля хліва у лоху. Під-стелила на землю рядно, а вкри-ла подертою бачів'явськимо свитою. Сама засипала... Двоє діток блукали за мною і бля-гали їсти. Я знала наперед, що швидко наступить і їхня чер-га... що швидко голод заду-шить їх. Як риба об'їд, билася

я в тяжкому горі. Шукала ря-тунку, але даремно. Одного дня зоставила я Колю, серед-нього сина у сусідів, а сама по-їхала з Олею в Черкаси. 20 кі-лометрів від нас. Олі тоді було шість років. По дорозі розпо-вила я Олі про все. Про голод, про старшого брата, що помер у нас на очах. Я хотіла врату-вати Олю і тому вирішила від-дати її до дитячого притулку. Я сказала все їй. Вона плакала і плачно дивилася мені в очі. Приїхали в місто. Оля вже зна-ла на пам'ять, як відповідати: вона сирота, без батька і ма-тері, прізвища свого не знає.

(Докінчення на стор. 4-тій)

ДОПОМОЖІТЬ „СВОБОДІ“ ДОПОМОГТИ ВАМ!

ЖОВТЕНЬ — МІСЯЦЬ ДОБРОВОЇ ДОПЛАТ ДО ПЕРЕДПЛАТ І ПРЕСОВОГО ФОНДУ „СВОБОДИ“!

ДОПОМОЖІТЬ „СВОБОДІ“ ЩЕ ГОЛОСНІШЕ ЗАГОВОРІТИ В ОБОРОНІ УКРАЇНИ ТА ЗА ПЕРЕМОГУ ІДЕАЛІВ СВОБОДИ І ДЕМОКРАТІЇ В СВІТІ! ВИКОНАЙТЕ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК ТА ВИШЛІТЬ НЕГАЙНО СВОЮ ЩИРУ ЖЕРТВУ НА ВДЕРЖАННЯ І РОЗБУДОВУ „СВОБОДИ“, ЩОБИ ВОНА МОГЛА ВИКОНУВАТИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК ВІДДАНОЇ СЛУЖБИ НАРОДОВІ, ГРОМАДІ І ВАМ САМИМ!

ХАРКІВ-ПЕЧОРА-НЬО ЙОРК

(До відкриття вистав Театру Йосифа Гіряка).

Харків. 1928 рік. Ще хвиля національного піднесення не розбита, ще творять талановиті письменники, малюють, що заливає українська молодь з сіл і містечок з русифікованим Харків, ще височіє передовий український театр „Березіль“ — один з яскравих зірок українського відродження.

Кожна його вистава — подія. Студентська молодь біжить на прем'єри і з 4-го ярусу, з пташиного льоту дивиться на стоїх улюблених.

„Чи ви бачили Йосифа Гіряка в Мінні Мазайлі?“

„О, так я бачила!“

Я була на прем'єрі і, не переводячи дихання, стежила за цим осоружним харківським міщанином, за його хитрими вибриками в бажанні присто-судитися до „провідної нації“.

Я бачила Гіряка і в ролі мавра в п'єсі Шіллера, який він там рухливий, темпераментний, меткий! А який він чудовий студент у реві „Альдо на хвилі 477!“ Та вся харківська молодь співає пісеньку Гіряка з цієї реві: „Харків, Харків, де твоє обличчя?“

Боже, та ще було стільки ролів, які грав Гіряк. Він був завжди різний, але завжди досконалий — чи студент, чи му-рин, чи цар Микола II.

Потім прийшли важкі роки... В тюрми пішли і українські письменники, і малюри, і актори...

В 1933 році під тюрмою я познайомилася з дружиною Гіряка. Розділив він долю української інтелігенції — був у концтаборі, а в Печорі в лісах холодної Печори.

Але живий курілка! Не загинув Гіряк у лісах! З живучої української кістки й крові побудований він, а може добрий гарт дістав у Січових Стрільцях?

В 1945 році почула я, що Гіряк живий-здоровий, має театральну студію в Австрії. Не зломлений дух Йосифа Гіряка, збирає коло себе молодь, учить, передає красу традиції українського театру.

В 1947 році почала студія Гіряка гастролювати в таборах Німеччини. Дошані стіни театрів, перероблених з таємних гаражів, примітивна сцена, але Гіряк є Гіряк!

Той самий наш талановитий Гіряк з Театру „Березіль“, з весняного театру. Коло нього його дружина Олімпія Добровольська і молоді, молоді...

Де він і позирив цю талановиту молодь, але вона йому чудеса робить! Ставлять високу культурні вистави різного жанру — і класичні п'єси, і комедії, і трагедії, і ревії.

В доштані театральних клунях грають за традиціями українського столичного театру, за традиціями справжнього повноцінного мистецтва.

В вересні цього року ми зустрілися з Гіряком знову. Ми ходили галасливими вулицями Нью Йорку і згадували Харків. Ми побачили зграю ласкавих

ньюйорських голубів, що брали з рук горішки і Гіряк пригадав, як голуб прилітав на вікно його камери в харківській тюрмі, а вартовий не дозволяв підійти до вікна.

Ми говорили про мистецтво і про театр. Гіряк повний надій і енергії. Він хоче і тепер в Нью Йорку плекати серед українців традиції українського передового театру, хоче і далі виховувати українську театральну молодь.

6-го жовтня Театр Гіряка відкриває сезон у Нью Йорку. Йосиф Гіряк виступить у головній ролі в п'єсі „Мати і я“. Але про цю п'єсу іншим разом.

Люба Дражевська.

Словацька авантюра

(Докінчення зі стор. 2-гої)

шував кожного словацького патріота йти проти себе самого. Словаки, які довго боролися проти домінації чехів, нежданно побачили їх на головних керівних становищах, з обидкою „звільнення“ назад в... спільній чехословацькій державі. Це й була причина того, що словаки поставилися до факту революції зовсім без ентузіазму. Ентузіазм був тільки серед повстанських ядра, складеного з нечисленних чехів, люмпенпролетаріату та різного асоціального елементу, до випущених з в'язниць злочинців включно. Вони й стали панями країни і першими їх вчинком був основний грабіж українських втікачів, убивства й обиданки — повернути їх якнайшвидше „додому“.

Тисячі українців, що знайшлися тоді під повстанським режимом, опинилися в незвичайно скрутній і просто критичній ситуації. Була це переважно інтелігенція, однак побудований він, а може добрий гарт дістав у Січових Стрільцях?

В 1945 році почула я, що Гіряк живий-здоровий, має театральну студію в Австрії. Не зломлений дух Йосифа Гіряка, збирає коло себе молодь, учить, передає красу традиції українського театру.

В 1947 році почала студія Гіряка гастролювати в таборах Німеччини. Дошані стіни театрів, перероблених з таємних гаражів, примітивна сцена, але Гіряк є Гіряк!

Той самий наш талановитий Гіряк з Театру „Березіль“, з весняного театру. Коло нього його дружина Олімпія Добровольська і молоді, молоді...

ху, проблемою їх існування було те, чи советська армія зможе прорватися на Словачину і отримати з повстанцями — чого кожного дня ждали ті офіцери. Та справи пішли трохи інакше: німці, потребуючи шляхів до відступу з Карпат, одним ударом розчистили „заняті“ повстанцями райони і повстанці разом із своїм урядом та офіцерами пішли в розтіг, і це дало змогу українцям у Словачині вирватися далі на захід та врятуватися.

Сьогодні минає п'ятиріччя тих випадків і з цього приводу варто звернути увагу на чеську спробу реґабілізувати ту „революцію“. Нещодавно (4 вересня) Франтішек Немец, колишній чехословацький посол до Канади у своєму листі до Нью-Йорк Таймсу дуже протестував проти того, що ту „революцію“ називають большевицькою. Це, каже він, було „чисто національне словацьке повстання“. Ми розуміємо, що п. Немец намагається поправити свою репутацію — він належає до складу того повстанського „уряду“, який советські літаки привезли на Словачину з Москви. Сьогодні бути запідозреним у співпраці з комуністами не належить до приємностей, а проте, таке, основане на зовсім неправдивих фактах твердження, яке з цієї чехо-російської авантюри ладне зробити словацьку справу і тим скинути на словаків відповідальність за всі злочини — це вже забагато. В Америці є вже досить наочних свідків тих подій, і вони мають повне право не тільки закінчити п. Немцові брехню, але навіть зажадати, щоб були повернені їм їхні годинники, зрабовані підчиненними того уряду, яким він керував.

С. Г.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Подано до відома всім чл. урядникам і членам Союзів виділів, які співпрацюють зі мною в організаційних справах, що моя нова і тепер вже постійна адреса є:

A. MALANCHUK, 16 Irving St., New Haven, Conn.

Тому прошу звертатися до мене в організаційних справах У. Н. Союзу на подану тут адресу.

A. Маланчук, організатор У. Н. Союзу.

ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

Радіонотатки

Українська енциклопедія в Тянь-Шань. На кордоні між Китаєм і СРСР лежить із найбільших і найприступніших гірських хребтів світу Тянь-Шань. Цей гірський хребет майже до наших днів лишався невідомим, — білою плямою на географічній мапі. Його стрімкі, височезні вершини, швидкі гірські річки, численні льодовики унеможливили доступ до нього географам і альпіністам: Одна з найвищих гір у світі Хан-Тенґрі, що підноситься на 7,000 метрів, упродовж кількох десяти років приваблювала численні експедиції вчених і спортсменів різних країн. Англії, росіяни, швейцарці, австрійці, німці безуспішно змагалися за право першими вийти на вершину Хан-Тенґрі.

Славу дослідника Хан-Тенґрі здобув визначний український географ і альпініст, заслужений майстер спорту України Михайло Погребецький. Перед останньою війною він разом із групою альпіністів Києва, Харкова, Одеси і Дніпропетровського досягнув вершини Хан-Тенґрі. Перемога дісталася йому нелегко після десяти попередніх виправ до Тянь-Шаню і спроб дістатися на вершину Хан-Тенґрі. Дослідницька діяльність М. Погребецького в Тянь-Шані, його десять експедицій у цю країну, могли б чимало прослужитися для популяризації української науки й спорту на чужині. Проте в Москві старанно подбали, щоб здобутки численних експедицій М. Погребецького в Тянь-Шань, його підняття на одну з найвищих гір світу, стали відомі за кордоном як „досягнення“ советської, тобто російської науки.

Тепер М. Погребецький, якому минає 58 років, готується до нової виправи в Тянь-Шань. Академія Наук УРСР призначила його на керівника експедиції з 20-ох учених, фахівців різних галузей знання та 30-ох кращих альпіністів України. Мета експедиції перевірити й поглибити деякі матеріали минулих досліджень Тянь-Шаню, а також вдруге піднятися на вершину Хан-Тенґрі. Близьким часом експедиція М. Погребецького знову вирушить у гори Тянь-Шаню.

Вимуштрували. Щойно в колхозах України почалися цьогорічні жнива, як советські газети й радіо розпочали галасливу кампанію за дострокове виконання „першої заповіді колхозника“ — обов'язкових поставок хліба державі.

На села вихали десятки тисяч партійних агітаторів та всіляких уповноважених, маючи завдання видушити з поневоленого українського селянина якнайбільше хліба. Що хліб нового врожаю потрібний, як повітря, насамперед селянству, це большевики ніяк не турбує. Тож не диво, що киявські часописи щодня друкують рапорти керівникам партії й уряду УРСР від окремих колхозів і совхозів про перевиконання плану хлібоздачі.

Екскурсія львівських студентів. Часопис „Правда України“ повідомляє про екскурсію студентів і викладачів вищих шкіл Львова на східну Україну. Після закінчення навчального року 30 студентів і викладачів Львова, більшість із них ніколи не були по той бік Буграча, вихали в східні області. Екскурсанти відвідали металургійну виробню в м. Сталіно, вугільні шахти в Рутченковому, Дніпропетровську електровню та виробню комбайнів у Запоріжжі, тракторну виробню в Харкові. Були львівські студенти й викладачі також у кількох інститутах та в університеті, оглянули також пам'ятник Т. Шевченка у міському саду.

Пишучи про цю екскурсію, згадаємо ще й про закони про розбудову мешкань, які вже перейшли в конгресі, або існують в програмі праці конгресу, можуть дати товчок до розселення міського населення у незамешкалі ще фармерські околиці. Промова президента про „Державу Добробуту“ вказує на напрям, у якому піде найближчий розвиток економічно-суспільного життя в Америці. Мешканці міст, які вже дійшли до пенсійного віку, мають знамениту нагоду покористуватися федеральними довготривалими кредитами на закупку землі й на побудову власного дому чи то в підміських оселях, чи в подальших околицях. Знаменито розвинена міжстейтова комунікація дає спроможність посилати діти до вищих шкіл помістях. А коли йдеться про

збут продуктів, то це вже вимагає належних студій відносно у даній околиці. Земельне господарство таке різноманітне, що власник землі може обмежитися до праці на одному акрі, а може посягати й по сотні акрів. Огородництво, годівля курей, пчільництво — не вимагають великих земельних просторів. Однак молочарство, плекання збіжжя або промислове садівництво це вже інші справи.

З огляду на велетенські задуни в справі фармерських продуктів у світовому масштабі і необмежених кредитних можливостей для фармерів в Америці набуває ваги теж і піднята уже в „Свободі“ справа українських фармерських осель та рілльничих кооперацій. Це добра нагода виявити в ділянці земельного господарства нашу власну ініціативу.

Майбутність земельного господарства

(Докінчення зі стор. 2-гої)

Згадаємо ще й про закони про розбудову мешкань, які вже перейшли в конгресі, або існують в програмі праці конгресу, можуть дати товчок до розселення міського населення у незамешкалі ще фармерські околиці. Промова президента про „Державу Добробуту“ вказує на напрям, у якому піде найближчий розвиток економічно-суспільного життя в Америці. Мешканці міст, які вже дійшли до пенсійного віку, мають знамениту нагоду покористуватися федеральними довготривалими кредитами на закупку землі й на побудову власного дому чи то в підміських оселях, чи в подальших околицях. Знаменито розвинена міжстейтова комунікація дає спроможність посилати діти до вищих шкіл помістях. А коли йдеться про

збут продуктів, то це вже вимагає належних студій відносно у даній околиці.

З огляду на велетенські задуни в справі фармерських продуктів у світовому масштабі і необмежених кредитних можливостей для фармерів в Америці набуває ваги теж і піднята уже в „Свободі“ справа українських фармерських осель та рілльничих кооперацій. Це добра нагода виявити в ділянці земельного господарства нашу власну ініціативу.

Що писала „Свобода“ тому 40 років?

23. вересня 1909 р.

КАНДИДАТ ДО НАЙВИЩОГО СУДУ В ПЕНСІЛВЕНІЇ — СИН БАТЬКА РОДОМ З ГАЛИЧИНИ.

У політичній оголошенні перед виборами, визначеними на 4. листопада, знаходиться зазив до голосування на вибір судді до Найвищого Суду в стейті Пенсильвенія. Його світлина поміщена в „Свободі“, а під нею є аргументи, чому його повинні вибрати. Кандидатом є Роберт фон Мошискер, тодішній суддя в Філадельфії. Його батько походив з Галичини, а перенісся до Америки в часі боротьби за волю. Осівши в Вашингтоні став доктором і професором вищих шкіл. Син Роберт, оосирівши з малку, покінчив правничі студії і незабаром став помічником прокуратора в Філадельфії. Тепер уже кандидат на становище судді при Найвищій Суді стейту. — „Дав би Господь, щоб українські діти в Америці пішли слідами такого вірцевого чоловіка“ — пише „Свобода“.

30. вересня 1949 р.

3 ПРОТОКОЛУ З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРАДУ У. Н. СОЮЗУ.

Засідання відбулося в днях 8-9-10 вересня 1909 в Шікаго. Службу Богу відправив у церкві св. Миколая духовний отець Михайло Валог, а проповідь виголосив о. Микола Струтинський. Коли урядники прийшли до залу засідань, передсідник Д. Капітула подав до відома, що засідання скликає до Шікаго тому, що тут є осередок ворогів організації. При складанні звіту за минулий рік передсідник пригадав на спробі відірвати тов. ім. Івана Наумовича, від 138 у Філадельфії, однак суд присудив, щоб кримінологи віддали затримані відділові гроші, чартер, печатку й книжки. Із звіту гол. рекордного секретаря Т. Лабовського виявилось, що від Х конвенції У.Н.С. до кінця серпня 1909 р. Союз збільшився на 2,982 членів, а всіх членів є 10,266. Відділів з кінцем серпня було 253. Зі звіту гол. фінансового секретаря Семена Ядловського виявилось, що за той час було в приходах \$161,248.51, а в розходах \$156,680.73, отже каса зросла на \$4,567.78. Загальний стан каси виносив \$50,639.04.

ОГОЛОШЕННЯ.

Українсько-англійський Тлумач „Товариш“, підручник для англійської мови, грубости 256 сторінок, продає Андрій Савка при 52 Грін Ст. у Джерзі Сіті, Н. Дж. Ціна 60 ц.

При церкві св. Михайла в Шенандов, Па., założено торгівлю церковними товарами під назвою „Ризниця“. Вона міститься в старій церкві на Вест Сентер Стріт.

ЗАПОВІДАЮТЬ „ВСЕНІМЕЦЬКИЙ“ УРЯД В СОВЕТСЬКІЙ ЗОНІ.

Берлін, 3. жовтня. — Вчора в советській зоні влаштовано цілий ряд комуністичних „мирних демонстрацій“, під час я-

ких комуністичні лідери заповідали швидке встановлення німецької держави з „всенімецьким урядом“. Вступом до цього мали б бути „вибори“ в советській зоні, точної дати яких ще не проголошено, але які мали б відбуватися ще до кінця цього року. Ця большевицька комедія мала б бути відповіддю на встановлення західно-німецької федеративної республіки.

„Правда України“ нічого не говорить про її завдання. Проте її пропагандивна мета — вишколення кадрів агітаторів з місцевих жителів Львова, — ясна нам і без того. — У. В.)

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИХ СПОСІБ... КУПУЙТЕ СВОЇ БОЇДИ ЧЕРЕ „ПЕНГОЛ СЕЙВІНГ“!

НОВІ КНИЖКИ

Федір Дудко: Великий Гетьман, історичний роман, третє, виправлене автором, видання, сторін 215 \$1.50

Федір Дудко: Війна, роман, сторін 154 1.00

Федір Дудко: Заметіль, оповідання, зміст: Біла королева, Дід Яків, Сестра Людмила, Заметіль, сторін 122 1.00

Федір Дудко: Дівчата очайдуних днів. Зміст: Над Дніпром, Кубанська козацька, Кумедна панночка, Упір, Проектор, Вистріл, сторін 132 1.00

Федір Дудко: Стрибожа внука. Сторін 88 80

Одуд: Як треба поводитися в товаристві (правила доброго тону). Із циклу популярних викладів для табора. Сторін 34. 30

Замовлення враз з належитістю належить слати до:

„СВОБОДА“ 81-83 Grand St., (P. O. Box 346) Jersey City 3, N. J.

ПОВІДОМЛЕННЯ
ІНІЦІАТИВНИЙ КОМІТЕТ ОСЕРЕДКУ СУМА В НЬО ЙОРКУ повідомляє, що в СУБОТУ, 8. ЖОВТНЯ (OCTOBER 8) 1949 в годині 6-тій вечером, в домі АМЕРИКАНСЬКОГО ЛЕГІОНУ, 80 St. Mark's Pl., New York 3, відбудуться **ОСНОВУЮЧІ ЗБОРИ**

ОСЕРЕДКА СУМА (СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ АМЕРИКИ) В НЬО ЙОРКУ, із наступним порядком дня: 1. Відкриття — голова Ініціативного Комітету п. Жовтий, 2. Вибір почесної і ділової президії, 3. Слово представника Організації Молодого Бюро — п. Стойко, 4. Доклад „Традиції, ідеалогічні засади та завдання СУМА“ — п. д-р Роман Борковський; — дискусія, 5. Впис членів, 6. Вибір органів осередку, 7. Евентуалі і план праці. 8. Закриття.

На збори запрошуються уся українська молодь Нью Йорку і околиці, як різнож всіх заінтересованих справою виховання молоді та молодіжних організацій старших громадян.

ЗА ІНІЦІАТИВНИЙ КОМІТЕТ СУМА В НЬО ЙОРКУ: Жовтий — голова. І. Мобаса — секретар.

СУСІДСЬКА ДЕМОКРАТІЯ

Мільйони американців, які живуть в містах, мають тільки добре глянці на свої власні подвіря, умови життя доволі низькі, щоб повністю оцінити так званий „План Ярвилл“. Це є план для поліпшення життя в містах, для усунення високих деревляних парканів, що розділяють подвіря, вивезення сміття та обертання тих подвір'їв в городи та садки, або грища. Усунення високих парканів (звичайно їх заміняють легкими дратвинними перегородками) є тільки одною частиною Плану Ярвилл. Остаточною метою плану є усунення перегородок упередження, нетерпимості на ґрунт політичній, релігійній, або расовій, перегородок, що розділяють сусідів і не дають можливості розвиватися демократії в щоденній сусідській житті.

План Ярвилл — пропагандний відомий жіночий журналом „МекКолл“ — започаткований минулого року у Філадельфії за підтримкою місцевих громадських організацій. Місце для першого „Ярвилл“ у Філадельфії вибрала міська планова комісія — він мав бути прикладом для інших дільниць. Охоплено було п'ятнадцять будинків в одній дільниці, що є почасті індустріальна, почасті мешкальна. Родина, які мешкали в тих домах, мало знали одні других — як то звичайно буває у великих містах — і були з різного роду. Як більшість людей, які не знають своїх сусідів, так і мешканці тих домів спочатку були проти ідеї „Ярвилл“. Цей спротив вдалося подолати щойно після кількох зборів та дискусій на ту тему в кранініці з солодощами. Поводі витворювався добросусідський настрій. Працюючи разом над планом розсаджень садків, влаштування ідальні на свіжій повітрі, грища

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БРІДЖПОРТ, КОНН.

Сповнили свій обов'язок.

Недавно була згадка в „Свободі“ про смерть і похорон бл. п. Мартіна Пушкарського, члена нашого 59 відділу У. Н. Союзу. Подібна згадка, ширша і з несправдливим представленням справи, була ще в двох інших газетах. У зв'язку з тим дописом стверджуємо, що є неправдою, будемо би урядники цього відділу не брали участі в похороні. По своїх зборах члени відділу разом з секретарем пішли до погребового заведення, де лежав Покійний і віддали йому останню прислугу як своєму членові. Багато членів, хоч це була вакансія на пора, взяли участь разом з секретарем теж і в похороні, аж на цвинтар. Шість членів з відзнаками, несли тіло Покійного. А чому ці члени не пішли до церкви, це вже інша справа. Вона зв'язана з тим минулим, коли тих членів-осудувателів церкви до неї при допомозі детективів не впускалось. Ось тут причина! Тов. Українська Січ чесно сповнило свій обов'язок зглядом свого члена, бл. п. Мартіна Пушкарського. Вони дали вінок і автомобіль на похорон і виплатили від себе вдові по Покійному \$50. Сповнили свій обов'язок теж і відділові урядники та члени.

Михайло Галькевич,
секретар 59 від. У. Н. С.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Важке для скитальців міста Філадельфії.

Ідучи на зустріч бажанням членів Українського Народного Союзу, відділу ім. С. Петлюри, ч. 189, Управа Відділу рішила розпочати курс англійської мови для цих українців, що недавно прибули з Європи.

Курс почнеться 8. жовтня в год. 10 раню, в доміції Українського Поступового Клубу при 1938 - 40 Джермантаун-авеню. Курс є безплатний. Вчителі будуть українці, тут розданий виховані, що добре володіють обома мовами.

Наука буде відбуватися днями й вечорами, так, що кожний, хто схоче навчитися англійської мови має тепер нагоду скористати з цього курсу.

Хто з скитальців не є ще членом Українського Народного Союзу, а хоче навчитися англійської мови, як також бути членом славної сім'ї „Батьків Союзу“, хай зголосить ся писемно до секретаря: М. Charambura, 108 Franklin Ave., Cheltenham, Pa.

Особисто голоситися можна до К л ю б у при: 1938-40 Germantown Ave., Philadelphia 22, Pa. в понеділки, середі п'ятниці між год. 7—9 вечером.

В кожній українській хаті повинні знаходитися часопис „Свобода“.

БУРЖУЙКА

(Докінчення зі стор. 2-го).

„Коли так не скажеш, — казала їй, — то тебе не приймуть туди і ти помреш, як Петя“. Вона плакала. Довго бродили містом, доки потрапили до дитячого притулку. Поцілувала Олю і поспішила до брани. Я дивилась їй вслід. Пля йшла біля тину, часто оглядалась до мене і плакала. Через хвилину зникла з тієї вулиці. Сльози заливали обличчя. Небачила навіть стежки перед собою. Приїхала додому розбита. В душі пусто і холодно. Взяла сина і пішла по селаз жербачити. Кожної неділі їздила в місто. Як злодій, ховалася я за рогами вулиці і чекала. І коли діти йшли на прогулянку, я дивилась на свою сирітку і плакала. Але одної неділі я побачила серед дітей чорну зашмучену голівку. Від людей віддалась, що дітей розіслали в різні місця. Моя Оля мала інше прізвище і я немогла її знайти. Цілий рік шукала її — даремно. Тепер, дякуючи Богові, я її знайшла! — жінка замовкла, витерла хусткою очі. Слідчий підвів плечі:

— Набожна дуже, а брехати вмієш добре.

Жінка стрепенулась:

— Не вірте, голубчику, що Оля — це моя дочка. Родимка на шні і великий шрам у неї на руці. Йй же Богу! —

— Досить з тим Богом носитись! Скажи відверто, хто тобі цю брехню про голод розказував?

— Я... я сама бачила і знаю.

ХВОРИ НА НЕДУГИ

Носа (Sinus) і Катару знаходять поліємію в термінах від припливу крові в носі

Поліємію, що найчастіше від терпіння синуїти, катару, синусити, які повстають в наслідок припливу крові в носі, слід чекати сьогодні за допомогою про усьміх репенти, яка є в силі зменшити цей приплив крові в носі. Чоловіки і жінки, які в наслідок синуїти мають нестерпні болі в носі, забили ніздрі, болі вух, харкання і пнхання, стверджують блаженну поліємію після зажиття цієї репенти. Kloronol коштує \$8, але беручи до уваги наслідки, це не є дорого, бо коштує тільки один цент за дозу. Kloronol (увага, завжди тільки так, як приписано) продається з гарантією звороту грошей.

Через спеціальну офіцеру, читачі цього часопису можуть дістати Kloronol по знижених цінах. Треба лише вислати не повідомлення до SUM-LAR CO., Dept. A-145, 2700 CHURCH AVE., BROOKLYN 28, N. Y. і дістанете дві \$3 пакети за \$5, отже \$1 зникає як звичайна ціна. Не посилайте жадних грошей. Заплатіть поштом при відборі.

Ім'я _____
Адреса _____
Місто _____

КУПИТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

НАД ОЗЕРОМ
Оповідання з американського життя написав С. КОТИК
Сторін 109. — Ціна 75 ц.
Замовлення враз з належністю слати до:

„СВОБОДА“
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.
3 Канади треба платити тільки американською валютою.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ“.

Виминаючи град куль...

...Тарзан злучився з Дженою

і разом вони подалися на край містечка.

„Однак вони мусять десь зійти наді!“ — закричав Справл і сторожа пігнала вперед...

...саме, як Тікар стояв нерішеним, здивований дивним видом міських вулиць.

— Гаразд, — злісно сказав слідчий, а скажи, де був твій чоловік? Чому він не бився з тобою вкупі, як риба об лід. — Він хіхікнув. Жінка глянула йому прямо в очі.

— Його арештували.
— Коли? — ніби проснувшись, запитався слідчий.
— В 31 — відповіла жінка.
— А не знаєш за що його арештували? —
— Не знаю.

— Так, так, — роздумуючи, мигнував слідчий. Встав, прощався по кімнати.

— А коли його арештували — вдень чи вночі?

— Вночі. Приїхала машина і забрала. Всю хату перевернули. Папери якісь шукали.

Цалина борідка наблизилась до жінки і процідила:

— Громадяно! То він не арештований, а репресований. Маленька помилка. Ха-ха-ха. Отже з дочкою ви мусите почекати — поважно сів у крісло. Жінка підвелась і крізь сльози промовила:

— Та неже я рідну дитину не маю права взяти назад. Неже Оля мусить зоставатись в цій каторзі. — Слідчий почервонів, очі налилися кров'ю. Він став, стукнув кулаком по столі.

— Яке право шукаєш ти? Яка — а ка-а-торга-а-а. Ледащо. Розкидала дітей, вийтась, гулять закортіло, а тепер голодом бтпнаєшся. Каторга, голод. Буржуйка.

Він подзвонив у телефон... Мовчанка... На порозі з'явилися дві постаті з наганями по боках.

— Ведіть її. Поговориш, сміття буржуйне, в іншому місці. Жінка ступила крок і, як підстрелена, зойкнула — „Ох-ю-ю“. Слідчий потіпав борідку, посміхнувся і кинув навадогін:

— Оля. Ха-ха-ха. Федот, да нетот. — Залізні двері з скрипом зачинились.

Згодом вийшов слідчий надвір. Став, розставивши ноги, біля вікна і улесливо промимрив:

— Оля Любімова. Іди, дитинко, в ідальню вечеряти. Та жінка брехала, що вона твоя мати. Це — буржуйка брехлива.

— Як? Буржуйка! — Оля по-

блідла. — Та це ж моя мама. Мамочко! —

Раптом вранулась і побігла через подвір'я. Олю зупинили дівчатка. Вони здивовано питали:

— Чого плачеш, Олю? Хіба не ідеш з мамою додому?
— Не їду. Моя мама буржуйка.

Вбігла в кімнату. Впала в ліжко і довго здригалась від горя дитячі плечі. Діти розходились.

ПОШУКУВАННЯ

МИХАЙЛО ОРШУЛЯК пошукує своєї сестри ТАНКА ОРШУЛЯК з села Псарі, Галичина, яка приїхала до Америки 1913 року. Хто знає про неї, або вона сама прошує гостини на таку адресу:

MYCHAILO ORSZULAK
26 Columbia St., Poughkeepsie, N. Y.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Скитальці Семичини Григорій і Ліщина Касія повинні негайно зголосити свої адреси в ЗУАДКомітеті у Філадельфії. Справа дуже пильна. Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 11. вересня 1949 року в 68 році життя померла

АННА ГАВДУК,

членкиня Тов. „Українська Січ“, від. 59 У. Н. Союзу в Сиракузі, Н. Я.

Поїхала походила з міста Зареманія, нов. Підгайці, Західна Україна.

До У. Н. Союзу і Товариства вступила в році 1932, як також Поїхала була головою Укр. Золотого Хреста. Поїхала в сирітку мужа, 2 сини і 8 доньок. Похорон відбувся 18 вересня, а дому жалоби 132 Bryant Ave., при участі родини, уряду Товариства, членів і знайомих, до української церкви св. Івана Хрестителя, а відтак на укр. грек-кат. цвинтар св. Івана Хрестителя в Сиракузі, Н. Я. — В. Я. П.!

Віктор Осухлякський, секр.

Дня 25-го вересня 1949 року померла у 63 році життя

ПАРАСКЕВІЯ САВІЦЬКА

членкиня Тов. Любів, від. 298, У. Н. Союзу в Бронкс, Н. Я.

Поїхала походила з села Копурів, повіт Вірбів, Західна Україна. Поїхала в сирітку мужа Онуфрія, два сини: Николай, учитель вищої школи в Бронкс, замужого з Анастасією Шварц, незамужого Михайла, замужку дочку Ануу Макаро і чотирьох внучок.

Похорон відбувся з погребового заведення П. Яремч до церкви св. Юра в Нью-Йорку при селі, музиці, 28 вересня. Поїхала похована на цвинтарі св. Раймунда в Бронкс, Н. Я. В. Я. П. Морозович, секр.

ПОДЯКА

Отримавши складу ширшу подяку родині мого дорогого мужа бл. п. **ВАСИЛЯ ХОМЯ**, як також моїй родині. Дякую нашому парохові **Вас. о. В. Краєвському** і оо. **Д. Лапугі** і **М. Созанському** та членам Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 133 УНС, за репрезентативну участь в похороні. Дякую усім приятелям і знайомих, що прийшли відвідати Покійного і попрощати в останнє, за слова потіхи і співчуття, за Службу Вожді, за вірні та за численну участь.

Хай Всевишній нагородить сторицею!

Жена Пелагія Хома.

дись по кімнатах. З клубу доносились уривки пісні.

„...Я другою такої країни не знаю.

Где так вольно-дишет чело-век...“ — Тягли тонкі дитячі голоси. Темніло.

Професійні Оголошення

Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave. (Cor. 14th St.)
N. Y. C. — Tel. GRamercy 7-7697.
Острів догочасні надуги чоловіків і жінок. Шпідри. X-Ray. Роздуги над лікуємо без операції. Переводимо аналізи крові для опухлих до-зволів. — Офісний години: Шодня від 10 раню до 7 вечір. В неділі від 11 раню до 1 полудні.

УКРАЇНСЬКА МУЗИЧНА СТУДІЯ В НЬО ЙОРКУ!

Професор **РОМАН САВИЦЬКИЙ** підіймає педагог оголошує вписи початку-чих і завантажених учнів до своєї Студії в Нью-Йорку. Відкриття Студії залежати-ме від кількості вписаних учнів.

Письмові зголошення сла-ти на адресу:

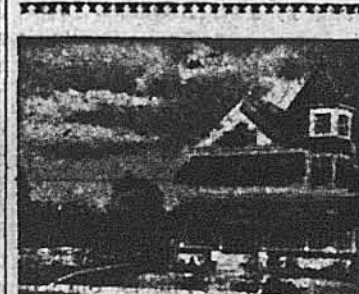
РОМАН САВИЦЬКИЙ,
427 Pine Street,
Philadelphia, Pa.

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
виправляє погребани по \$150
ціні так низькій як
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer.
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

Comfortable air conditioned

Lytwyn & Lytwyn

UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS
801 SPRINGFIELD AVENUE,
NEWARK, N. J.
and IRVINGTON, N. J.
Essex 5-5555

OUR SERVICES ARE AVAILABLE ANYWHERE IN NEW JERSEY

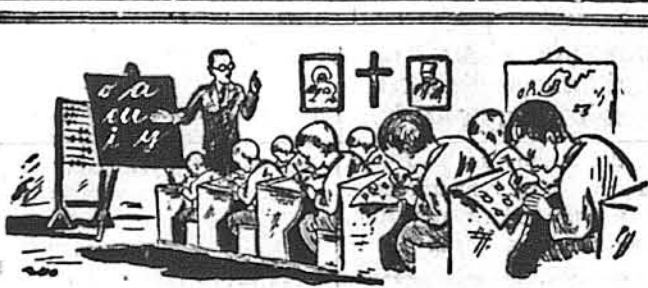
ПЕТРО ПРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами
в BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK і ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET
NEW YORK CITY
Tel. ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 155 St.)
BRONX, N. Y.
Tel. MErose 5-6577

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

КУПІТЬ ІІ ПОТРІБНІ КНИЖКИ!

Не досить писати дитину до школи. Треба їй ще давати книжки, без котрих вона не може навчитися читати, а потім книжки, щоб заохотили її читати. Ось Вам вибір таких книжок для дітей:

ПЕРША КНИЖЕЧКА (Буквар) М. Матвійчука — 75 ц.
ДРУГА КНИЖЕЧКА (читанки для 2. класу) М. Матвійчука — 75 ц.
ТРЕТЯ ЧИТАНКА (читанка для 3. класу) М. Матвійчука — 75 ц.
ЧЕТВЕРТА КНИЖЕЧКА (читанка для 4. класу) М. Матвійчука — 75 ц.
ШКІЛЬНИЙ СПІВАНІК у двох частих. Зладив Ф. Колесса — 75 ц.
МАЛА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, І. Крилякевич — 15 ц.
МАЛИЙ КАТЕХИЗМ християнсько-католицької релігії. Уложив о. Іван Рудович — 35 ц.
ХРИСТІАНСЬКО-КАТОЛИЦЬКА НАУКА ВІРИ в біблійних оповіданнях для дітей. о. С. Біленький — 50 ц.

Замовлення слати:

„СВОБОДА“

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY 3, N. J.

ТАРЗАН, ч. 2189. Тікар жде самий.